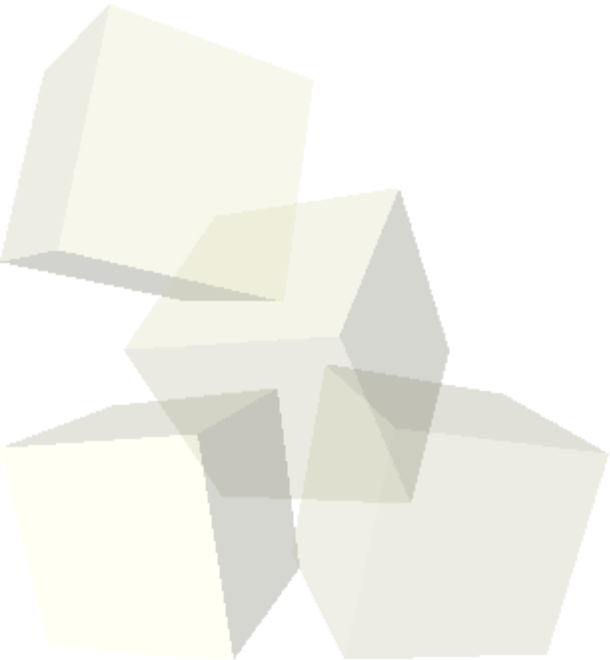

Kaskadowe arkusze stylów

CSS

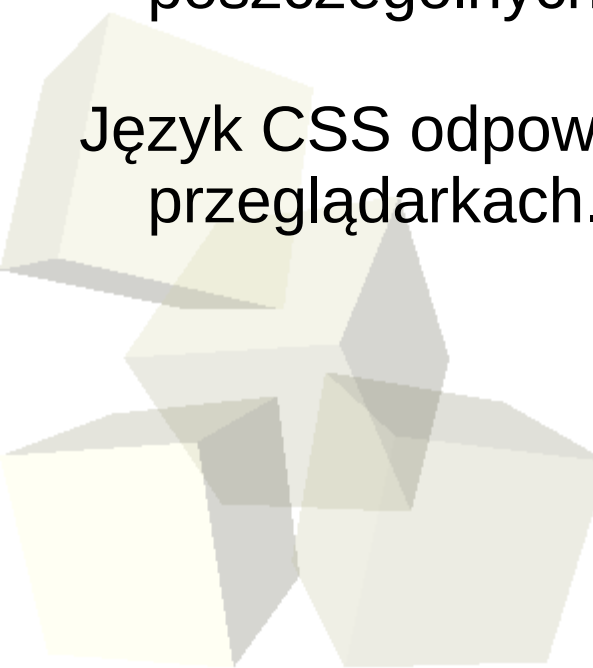

CSS (Cascading Style Sheet) – język służący do opisu formy prezentacji (wyświetlania) stron WWW. CSS został opracowany przez organizację W3C w 1996 r.

Język HTML odpowiada za strukturę tworzonej witryny internetowej i poszczególnych dokumentów (ich stronę semantyczną).

Język CSS odpowiada za wizualną prezentację stron internetowych w przeglądarkach.

Cel:

- stworzenie możliwości bardziej elastycznego zarządzania sposobem formatowania (wyglądem) elementów znajdujących się w dokumentach elektronicznych
- daje możliwość globalnego zarządzania formą prezentacji całej witryny internetowej (skórki) – pomysł wykorzystywany od dawna w postaci szablonów w edytorach tekstu i prezentacji

Cechy:

- odseparowania struktury dokumentu od formy jego prezentacji
- nie może zatem istnieć samodzielnie, gdyż jest ściśle powiązane z językiem opisu struktury dokumentów takim jak (X)HTML
- daje znacznie większe możliwości pozycjonowania elementów na stronie, niż oferuje sam (X)HTML.

Dlaczego warto używać CSS

- Style stały się już praktycznie podstawowym narzędziem formatującym. Profesjonalnie wykonane strony wykorzystują CSS.
- Przeszarzałe atrybuty i znaczniki, znajdujące się bezpośrednio w składni HTML, które dotyczą formatowania (np. HTML 4.01), będą stopniowo wycofywane przez producentów przeglądarek internetowych, na rzecz rekomendowanych analogicznych deklaracji CSS.
- Dokumenty pisane z wykorzystaniem arkuszy stylów są zwykle bardziej przejrzyste i krótsze.
- Style pozwalają w łatwy sposób zarządzać całą serią dokumentów, poprzez stosowanie zewnętrznych arkuszy stylów. Dzięki temu w łatwy i wygodny sposób, można dokonać modyfikacji rodzaju formatowania jednocześnie we wszystkich dokumentach, zmieniając dane tylko w jednym pliku.

Dlaczego warto używać CSS

- Dzięki możliwości stosowania klas selektorów, znacznie oszczędzamy sobie pisanie. W jednym miejscu określamy wszystkie atrybuty formatowania (których może być bardzo dużo), odnoszące się do wielu elementów, które mają wyglądać tak samo. Bezpośrednio przy elemencie wystarczy podać tylko nazwę klasy i nie musimy już wypisywać "litanii" poleceń. Znacznie przyspiesza to późniejszą modyfikację strony, ponieważ zmian dokonujemy tylko w jednym miejscu, a wpływają one na wiele elementów jednocześnie.
- Możliwość stosowania różnorodnych jednostek oraz sposobów definiowania kolorów.
- Style dają autorowi możliwości, które do tej pory były praktycznie niemożliwe do osiągnięcia:
  1. Różne wartości pogrubienia czcionki (9 rodzajów)
  2. Dodatkowe możliwości formatowania tekstu


```
selektor { cecha: wartość; inna-cecha: inna-wartość }
```

```
p { font-family: sans-serif }
```

```
h3 {font-variant: small-caps; font-size: 15pt; color:  
green; font-family: Courier}
```

**TYTUŁ STOPNIA TRZECIEGO, 15-PUNKTOWY, ZIELONY,
KAPITALIKI**

- Selektorem jest po prostu polecenie języka, np. p, li, td, body itd.
- Cechą jest pewna własność danego znacznika, np. wielkość i styl czcionki dla akapitu.
- Wartość konkretyzuje cechę, np. 12pt czy bold dla czcionki.
UWAGA: wartości w CSS2 nie powinny być otoczone cudzysłowem!

```
H1 { font-weight: bold }
H1 { font-size: 12pt }
H1 { line-height: 14pt }
H1 { font-family: Helvetica }
H1 { font-variant: normal }
H1 { font-style: normal }
```

jest równoważny

```
H1 {
  font-weight: bold;
  font-size: 12pt;
  line-height: 14pt;
  font-family: Helvetica;
  font-variant: normal;
  font-style: normal
}
```


Błędne elementy są pomijane!

```
H1 { color: red;
      font-style: 12pt } /* Błędna wartość: 12pt */
P { color: blue;
    font-vendor: any; /* Błędna właściwość: font-
vendor */
    font-variant: small-caps }
```

jest równoważny

```
H1 { color: red }
P { color: blue; font-variant: small-caps }
```


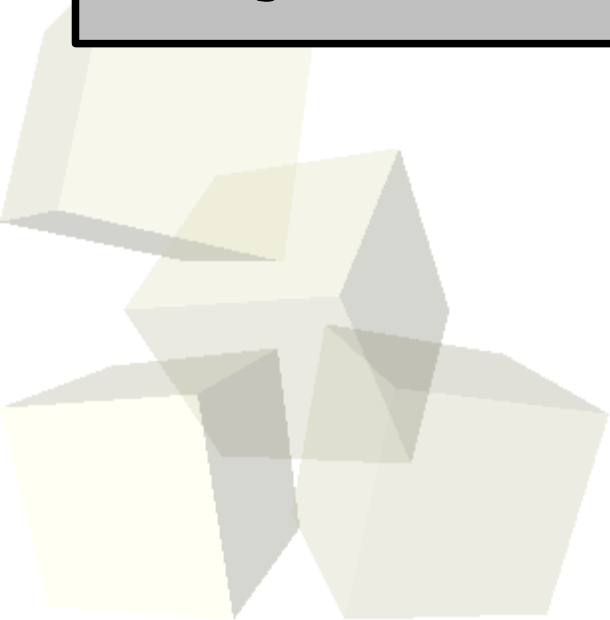

Dołączanie stylów

Dołączanie arkusza stylów jako zewnętrznego dokumentu – znacznik LINK

```
<link rel="stylesheet" href="arkusz.css"> <!--  
wersja dla HTML -->
```

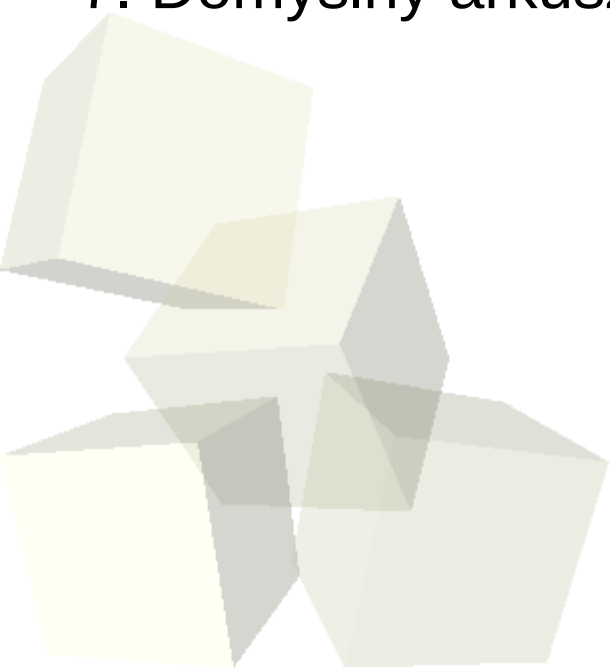
```
<link rel="stylesheet" href="arkusz.css" /> <!--  
wersja dla XHTML -->
```


W przypadku, gdy reguły wzajemnie się wykluczają, stosowany jest styl będący “bliżej” formatowanrgo elementu.

1. Definicje stylów w atrybucie style elementu
2. Rozciąganie stylu – <SPAN>
3. Wydzielone bloki – <DIV>
4. Definicje stylów w nagłówku dokumentu (wewnętrzny arkusz stylu)
5. Zewnętrzne arkusze stylów
6. Domyślny arkusz użytkownika przeglądarki (jak wyżej)
7. Domyślny arkusz przeglądarki WWW (niezależny od autora strony)

■ Polecenie !important

C
S
S

```
h2 { color: red !important; background-color:  
green }
```

H
T
M
L

```
<h2 style="color: green; background-color:  
yellow">  
Tekst i tak jest czerwony, ale na żółtym tle !!!  
</h2>
```


- Zwykły plik tekstowy zawierający kolejne selektory;
- Komentarze
  - `/* komentarz */`
  - `/* komentarz
wieloliniowy */`

Komentarzy nie wolno zagnieżdżać
`/*komentarz /*proba zagnieżdżenia*/ nieudana*/`

`<!-- Komentarze SGML-owe również
mogą być stosowane -->`

Znacznik STYLE

```
<!-- wewnątrz dokumentu -->
<head>
    (...)
<style type="text/css">

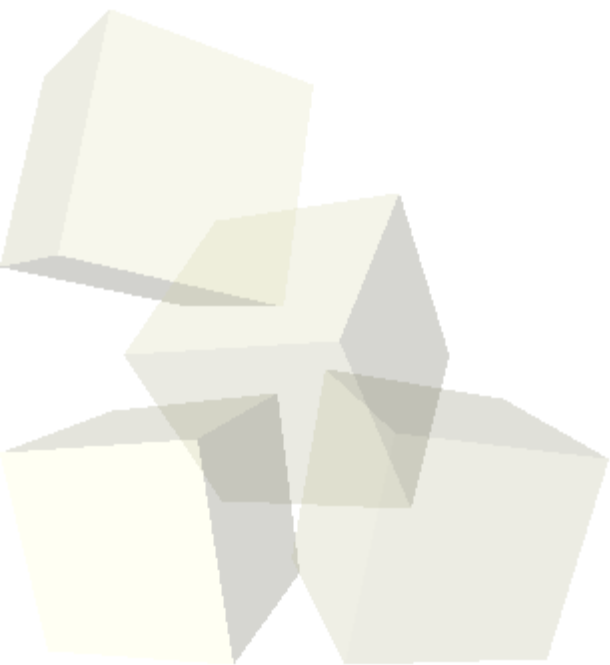
selektor { cecha: wartość; cecha2: wartość2... }
selektor2 { cecha: wartość; cecha2: wartość2... }
(...)

</style>
    (...)
</head>
```



```
<style type="text/css">  
@import url(adres zewnętrznego arkusza stylów);  
</style>
```

- Importowanie działa podobnie jak zewnętrzny arkusz – jest przechowywany w oddzielnym pliku, po wczytaniu jest dołączany do strony


```
<span style="cecha: wartość; cecha2:
wartość2...">...</span>
```

```
<div style="cecha: wartość; cecha2:
wartość2...">...</div>
```

- Objęcie większego fragmentu dokumentu
- DIV służy do obejmowania większych fragmentów tekstu
- Wewnątrz DIV można zagnieżdżać boki DIV oraz SPAN
- Formatowanie

```
XXXXXXXXXX
div
XXXXXXXXXX
```

```
XXXXXXXXspanXXXXXXXXXX
```


Rozciąganie stylów - SPAN

```
<span style="color: red;font-size: 15pt>  
  <i>Tekst napisany kursywą (element  
wyświetlany w linii) w ramach SPAN</i>,  
  a to jest zwykły tekst - również wewnątrz  
SPAN.  
</span>
```

Tekst napisany kursywą (element wyświetlany w linii) w ramach SPAN, a to jest zwykły tekst - również wewnątrz SPAN.

Rozciąganie stylów - DIV

```
<div style="background-color: yellow"> Blok  
pierwszy  
<div style="color: green"> Blok drugi  
<span style="color: blue"> Wewnątrz span </span>  
Blok drugi</div>  
Blok pierwszy </div>
```

Blok pierwszy
Blok drugi Wewnątrz span Blok drugi
Blok pierwszy

- Selektory elementów
- Selektory atrybutów
- Selektory specjalne
- Selektory pseudoelementów
- Selektory pseudoklas

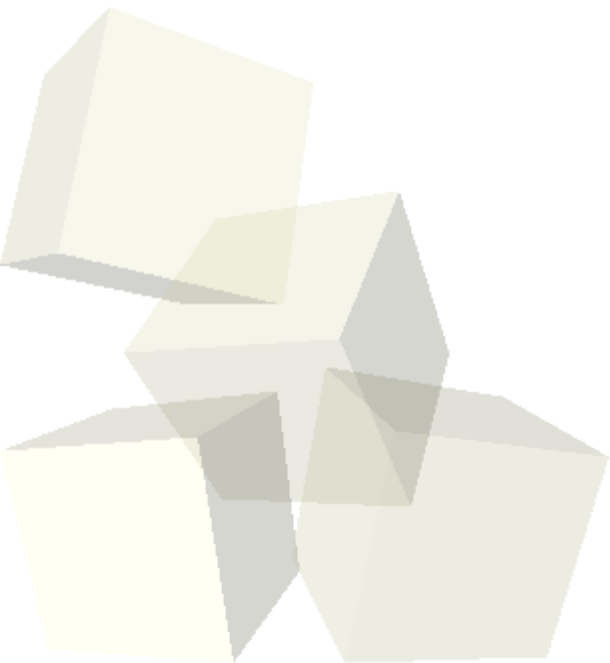

Selektor uniwersalny

```
* { cecha: wartość }  
  
* { color: blue; font-size: 12pt }
```

Określa atrybuty dla wszystkich elementów strony

Grupowanie selektorów

```
selektor1,selektor2,selektor3 { cecha: wartość; inna-  
cecha: inna-wartość }
```

```
h1, h2, h3 {font-family:Helvetica; color:blue; }
```

Grupowanie selektorów wykorzystywane jest do nadawania wartości określonym cechom dla więcej niż jednego selektora.

Cel:

- Oszczędność czasu
- Prostota dokumentu


```
przodek1 przodek2 ... potomek { cecha: wartość }  
h1 p b { color: green }
```

- Pozwala nadać atrybuty elementom, które leżą niżej w hierarchii drzewa dokumentu (zawierają się w innych zewnętrznych znacznikach). Możemy zmienić typ formatowania tylko dla określonych elementów, które są podrzędne w stosunku do innych (przodków).
- Potomek nie musi leżeć bezpośrednio wewnątrz znacznika przodka.

Selektor potomka

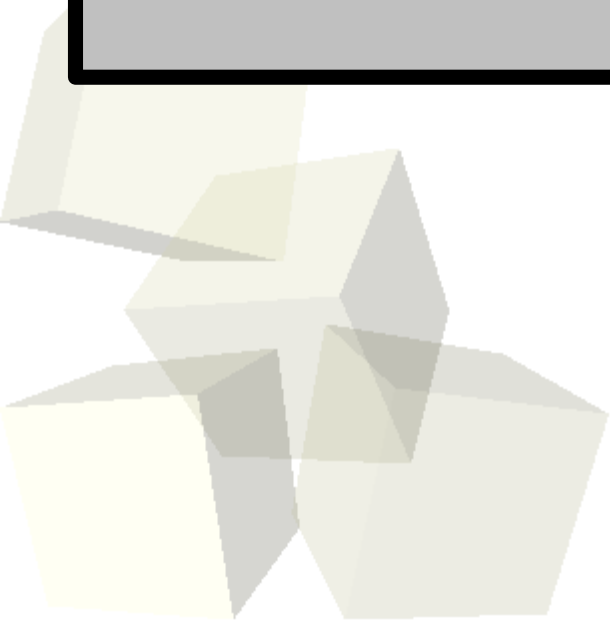
CSS:

```
p b { color: red }
```

HTML:

```
<p> <i>to jest <b>akapit</b> napisany kursywą</i>, a ten  
zwykłą <b>czcionką </b> <p>
```

to jest **akapit** napisany kursywą, a ten zwykłą **czcionką**

Selektor potomka

CSS:

```
ol ul { color: red }
```

HTML:

```
<ol>  
<li>Punkt pierwszy  
  <ul>  
    <li>Podpunkt pierwszy</li>  
    <li>Podpunkt drugi</li>  
  </ul>  
</li>  
<li>Punkt drugi</li>  
</ol>
```

1. Punkt Pierwszy
  - **Podpunkt pierwszy**
  - **Podpunkt drugi**
2. Punkt drugi


```
rodzic > dziecko { cecha: wartość }
```

```
p > b { color: green }
```

- Stosowany gdy selektor dziecka leży jeden poziom niżej niż rodzica

CSS:

```
p > b { color: red }
```

HTML:

```
<p> <i>to jest <b>akapit</b> napisany kursywą</i>, a ten  
zwykłą <b> czcionką </b> <p>
```

*to jest **akapit** napisany kursywą, a ten zwykłą **czcionką***


```
brat1 + brat2 { cecha: wartość }
```

```
i + b { color: green }
```

- Stosowany gdy brat1 oraz brat2 leżą na tym samym poziomie drzewa dokumentu
- Jeśli bezpośrednio po brat1 wystąpi brat2, to ten ostatni, będzie formatowany zgodnie z definicją selektora; bezpośrednio nie oznacza, że pomiędzy brat1 oraz brat2 nie może być żadnego tekstu; nie może za to wystąpić żaden znacznik

CSS:

```
i + b { color: red }
```

HTML:

```
<p> <i>to jest tekst napisany kursywą</i>, a ten jest <b>  
pogrubiony </b> <p>
```

to jest tekst napisany kursywą, a ten jest **pogrubiony**

Służą do definiowania stylu dla selektorów, które mają ustawiony określony atrybut

```
selektor[attribut] { cecha: wartość }  
  
p [title] {color: red } /*(1)*/  
p [title][lang] {color: green} /*(2)*/
```

- (1) Tekst ma być pisany czerwoną czcionką dla każdego znacznika **p** z ustawionym atrybutem **title**.
- (2) Tekst ma być pisany czerwoną zielona dla każdego znacznika **p** z ustawionymi atrybutami **title** oraz **lang**.

Selektory atrybutów

Służą do definiowania stylu dla selektorów, które mają ustawioną określoną wartość atrybutu (case-sensitive)

```
selektor[atribut="wartosc_atrybutu"] { cecha: wartość }  
  
p [title="introduction"] {color: red } /*(1)*/  
p [title="section1"][lang="pl"] {color: green} /*(2)*/
```

To jest `<p title="introduction">` akapitw kolorze `</p>` czerwonym.

To jest **akapitw kolorze** czerwonym

Selektory atrybutów

Definiowanie stylu dla selektorów, które mają ustawiony określoną wartość atrybutu

```
selektor[atribut="wartosc_atrybutu"] { cecha: wartosc }  
  
p [title="introduction"] {color: red } /*(1)*/  
p [title="section1"][lang="pl"] {color: green} /*(2)*/
```

To jest `<p title="introduction">` akapit w kolorze `</p>` czerwonym.

To jest **akapit w kolorze** czerwonym

Selektory atrybutów

Definiowanie stylu dla selektorów o wartościach zawierających dane słowo.

“wyraz” nie może zawierać spacji

```
selektor[attribut~="wyraz"] { cecha: wartość }  
  
p [title~="rozdzial"] {color: red }
```

To jest `<p title="to jest rozdzial pierwszy">` akapit w kolorze `</p>` czerwonym.

To jest **akapit w kolorze** czerwonym

Selektory atrybutów

Definiowanie stylu dla selektorów o wartościach rozpoczynających się od określonego słowa.

“wyraz” nie może zawierać spacji

```
selektor[attribut|"wyraz"] { cecha: wartość }  
  
p [title|"rozdzial"] {color: red }
```

To jest `<p title="rozdzial pierwszy">` akapit w kolorze `</p>` czerwonym.

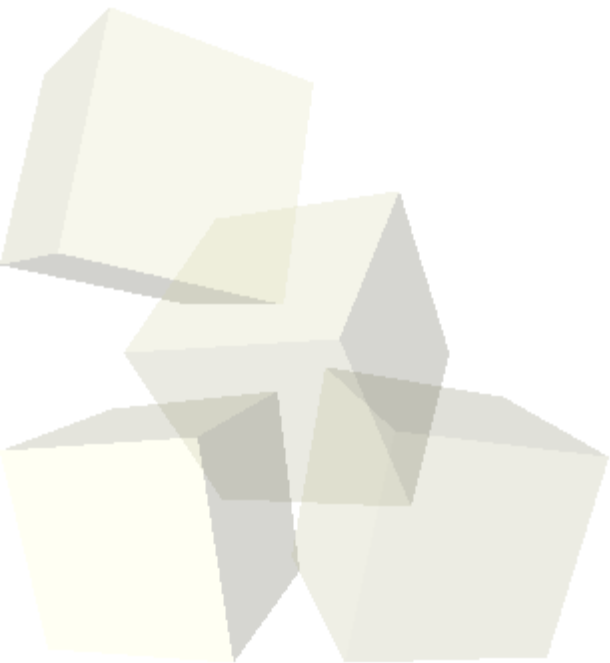
To jest **akapit w kolorze** czerwonym

Łączenie selektorów atrybutów

```
selektor[atrybut1][atrybut2="wartosc"][atrybut3 |="wyraz"]  
{ cecha: wartość }
```

```
p [title |="rozdzial"][lang |="en"] {color: red }
```


Selektory atrybutów - specjalne

Definiowanie własnych atrybutów:

- Możliwość ustalenia określonych atrybutów dla danego elementu i jednocześnie zmienić wygląd tylko niektórych, bezpośrednio przy nich.

```
selektor.klasa { cecha: wartość }  
  
.klasa { cecha: wartość }          /*selektor uniwersalny*/
```

```
p.wstep {color: red }
```

To jest `<p class="wstep" >` akapit w kolorze `<p>` czerwonym

To jest **akapit w kolorze** czerwonym

Selektory identyfikatorów

Nadawanie określonych atrybutów formatowania dla elementu, który ma jednoznaczny identyfikator (ID), czyli występuje tylko raz w drzewie dokumentu (w odróżnieniu od klasy).

```
selektor#identyfikator { cecha: wartość }  
  
#identyfikator { cecha: wartość }          /*selektor  
uniwersalny*/
```

```
p#wstep {color: red }
```

To jest `<p id="wstep" >` akapit w kolorze `<p>` czerwonym

Selektory pseudoelementów

Możliwość odnoszenia się do specjalnych elementów struktury dokumentu bez konieczności wprowadzania żadnych dodatkowych znaczników do kodu źródłowego. Pseudoelementy pozwalają również automatycznie generować pewną zawartość w określonych miejscach dokumentu, która normalnie nie znajduje się w kodzie źródłowym. Chodzi tutaj o specjalny tekst poprzedzający lub następujący np. po akapicie.

```
selektor:first-line { cecha: wartość } /*formatowanie  
pierwszej linii*/
```

```
p:first-letter { color: red }
```

```
selektor:first-letter { cecha: wartość } /*formatowanie  
pierwszej litery*/
```

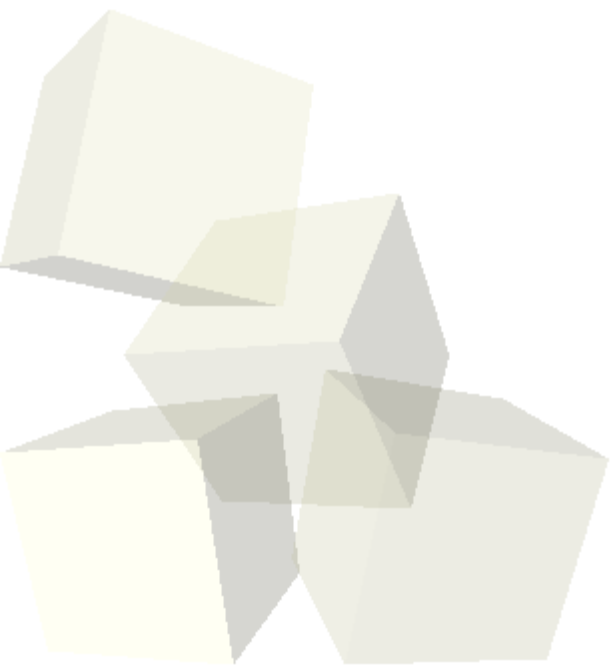
```
p:first-letter { color: red }
```


Selektory pseudoelementów

Selektory before oraz after określają tekst wyświetlany przed i po danych selektorze

```
selektor:before { content: "tekst przed" }  
selektor:after { content: "tekst po" }  
  
selektor:after { content: url(ścieżka dostępu do obrazka)  
}
```


Selektory pseudoelementów

Automatyczne dodawanie cydzysłowów

```
q:before { content: open-quote }  
q:after { content: close-quote }
```

Definiowanie własnych cydzysłowów. Dwa pierwsze znaki (pierwsza para) określa znaki początku oraz końca. Kolejna para określa symbole dla zagnieżdżonych cudzysłowów. Można definiować symbole dla wielu poziomów.

```
q { quotes: ' ' ' ' " " " " }
```


Style CSS normalnie są dodawane do elementów, na podstawie ich pozycji w drzewie dokumentu. Taki model nie zawsze jednak jest wystarczający.

Pseudoklasy klasyfikują elementy inaczej niż po ich nazwie, atrybutach czy zawartości, tzn. w zasadzie nie są ustalane na podstawie drzewa dokumentu. Mogą być dynamiczne w tym sensie, że element "nabywa" lub "traci" pseudoklasę podczas interakcji z użytkownikiem. Przykładem jest podświetlenie elementu po wskazaniu go myszką przez użytkownika.

Grupy pseudoklas:

1. Pseudoklasy linków: `:link`, `:visited`
2. Pseudoklasy dynamiczne: `:active`, `:hover`, `:focus`
3. Inne: `:lang()`, `:first-child`

Odsyłacz podstawowy

```
a:link { cecha: wartość }  
:link { cecha: wartość } /* selektor "a" można  
pomiąć, gdyż link może odnosić się tylko do niego */
```

Odsyłacz odwiedzony

```
a:visited { cecha: wartość }  
:visited { cecha: wartość }
```

Aktywacja - np. kiedy użytkownik wciśnie i przytrzyma przycisk myszki na odsyłaczu - aktywacja będzie miała miejsce do momentu zwolnienia przycisku myszki. Wszystkie przeglądarki obsługują dla selektora "a"; inne selektory mogą nie być obsługiwane.

```
selector:active { cecha: wartość }
```


Wskazanie myszką

```
selector:hover { cecha: wartość }
```

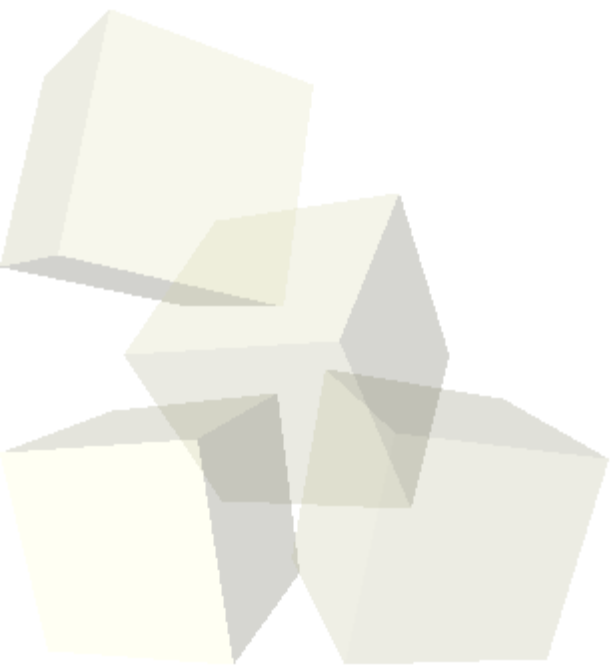
Prawidłowa obsługa selektorów zależy od kolejności ich zdefiniowania:

- a:link { cecha: wartość }
- a:visited { cecha: wartość }
- a:hover { cecha: wartość }
- a:active { cecha: wartość }

Selektor pierwszego dziecka

```
dziecko:first-child { cecha: wartość } /*dowolny rodzic*/  
rodzic > dziecko:first-child { cecha: wartość }  
                                /*określony rodzic*/
```


Selektory pseudoklas

Zogniskowanie – dotyczy głównie odsyłaczy oraz elementów formularzy

```
dziecko:focus { cecha: wartość }
```

Język – formatowanie elementów, dla których nadano atrybut *lang*.

```
<body lang="pl">  
  <p>Ten akapit jest napisany w języku polskim.<p>  
</body>
```

```
/* Ta reguła zostanie zastosowana: */  
p:lang(pl) { color: red }  
/* Ta reguła nie zostanie zastosowana: */  
p[lang!="pl"] { color: blue }
```


Format:

1. selektor typu lub selektor uniwersalny
2. selektory atrybutów, selektor identyfikatora, selektor klasy lub selektory pseudoklas (w dowolnej kolejności)
3. selektory pseudoelementów

Przykład:

Reguła kojarząca każdy element typu a (czyli odsyłacz), który będzie posiadał klasę `class="przyklad"`, kiedy zostanie on wskazany myszką:

```
a.przyklad:hover { font-weight: bold }
```


■ Czcionka

◆ Wielkość – **font-size**

- *wartości absolutne*: xx-small, x-small, small, medium, large, x-large, xx-large
- *wartości względne*: smaller (mniejsza od bieżącej), larger (większa)
- *wartości wyrażone w jednostkach bezwzględnych*: in (cale; 1in = 2.54cm), cm, mm, pt (punkty; 1pt = 1/72in), pc (pika' 1pc = 12pt)
- *Procent wielkości bieżącej*: np. 75%

◆ Rodzaj (krój) – **font-family**

- Należy podawać kilka rodzajów rozdzielonych przecinkami. Wówczas, gdy użytkownik nie będzie posiadał którejs z nich, będą brane następne.
- Przykłady krojów: Arial, Helvetica, Times New Roman, Courier New
- Można podawać rodzinę czcionek: serif, sans-serif, cursive, fantasy

◆ Styl – **font-style**

- Wartości: *normal* (czcionka normalna), *italic* (kursywa), *oblique* (kursywa)

◆ Waga (wytluszczenie) – **font-weight**

- Wartości: *normal* (czcionka normalna), **bold** (kursywa) lub wartość (9 poziomów) od 100 do 900 (400=bold)
- Wartości względne: lighter, bolder

■ Czcionka

- ♦ Wariant– selektor **font-variant**
  - *Wartości:* normal, small-caps (kapitaliki)
- ♦ Selektor mieszany – selektor **font**
  - Można podawać kolejne wartości oddzielone spacjami

```
p { font: bold 12pt Arial }
```

- Dodatkowo można wstawiać wartości systemowe czcionek: caption - czcionka używana do podpisanych kontrolek (np. przycisków, rozwijalnych list), icon - czcionka etykiet ikon, menu, message-box - okna dialogowe, small-caption - etykiety małych kontrolek, status-bar - pasek statusu okna
- ♦ Rozciąganie – selektor **font-stretch**
  - *Wartości:* ultra-condensed - najbardziej ścieśniona, extra-condensed, condensed - ścieśniona, semi-condensed, normal - czcionka normalna, podstawowa), semi-expanded, expanded - rozciągnięta, extra-expanded, ultra-expanded - najbardziej rozciągnięta

■ Tekst

♦ Kolor– **color**

→ 16 kolorów podstawowych

black (#000000) silver (#C0C0C0) gray (#808080) white (#FFFFFF)
maroon (#800000) red (#FF0000) purple (#800080) fuchsia (#FF00FF)
green (#008000) lime (#00FF00) olive (#808000) yellow (#FFFF00)
navy (#000080) blue (#0000FF) teal (#008080) aqua (#00FFFF)

→ W postaci kodu RGB: **#RRGGBB**, **#RGB** (każda składowa określana jedną cyfrą w kodzie szesnastkowym), **rgb(R,G,B)** (składowe podawane dziesiętniel wartości od 0 do 255), **rgb(%R,%G,%B)** (składowe podawane procentowo)

→ 28 kolorów systemowych, np.

- ActiveCaption – nagłówek aktywnego okna
- Background – tło pulpitu
- ButtonText – tekst na przyciskach
- WindowFrame – ramka okna
- WindowText – tekst w oknach

■ Tekst

♦ Dekoracja – **text-decoration**

- Wartości: none - bez zmian, underline - podkreślenie, line-through - przekreślenie, overline - nadkreślenie, blink - migotanie tekstu (nie we wszystkich przeglądarkach)
- Wartości można łączyć oddziałając je spacjami

♦ Transformacja – **text-transform**

- Wartości: none - bez zmian, capitalize - zamiana pierwszych liter wszystkich wyrazów na wielkie, uppercase - zamiana wszystkich liter na wielkie, lowercase - zamiana wszystkich liter na małe

♦ Wyrównanie – **text-align**

- Wartości: left - wyrównanie tekstu do lewego marginesu (domyślnie), right - wyrównanie do prawego marginesu, center - do środka (wyśrodkowanie), justify - do obu marginesów jednocześnie (justowanie)

♦ Wcięcie – **text-indent**

- Wartości: wielkość wcięcia w dowolnej jednostce

■ Tekst

◆ Cień – **text-shadow**

```
selektor { text-shadow: poziom pion rozmycie kolor }
```

- Wartości: poziom - przesunięcie cienia w prawo (ujemne wartości przesuwają w lewo), pion - przesunięcie cienia w dół (ujemne wartości przesuwają w górę), rozmycie - promień efektu rozmycia (opcjonalnie), kolor - kolor bazowy efektu (opcjonalnie - jeśli go nie podamy, przyjmie kolor taki, jak sam element)
- Wartości poziom pion i rozmycie podawane w dowolnej jednostce
- ◆ Odstęp między wierszami – **text-height**
  - Wartość podawana w dowolnej jednostce
- ◆ Odstęp między wyrazami – **word-spacing**
  - Wartość podawana w dowolnej jednostce
- ◆ Odstęp między literami – **letter-spacing**
  - Wartość podawana w dowolnej jednostce

■ Tekst

♦ Białe znaki – **white-space**

- Wartości: normal - zamiana kilku sąsiadujących ze sobą spacji na jedną; wiersze są przełamywane automatycznie na końcu szerokości strony (domyślnie), pre - umożliwia wyświetlenie wielu spacji obok siebie; wiersze są przełamywane po napotkaniu znaku nowej linii - klawisz Enter (tekst preformatowany), nowrap - tryb identyczny jak "normal" z tym, że nie pozwala na przełamanie wiersza (przejsście do następnej linii), aż do napotkania znacznika `<br />`, pre-wrap - (CSS 2.1) pozwala wyświetlić kilka sąsiadujących spacji; wiersze są przełamywane po napotkaniu znaku nowej linii - klawisz Enter - oraz automatycznie na końcu szerokości strony (Opera 7.5), pre-line - (CSS 2.1) jak wyżej z tym, że sąsiadujące spacje są zamieniane na jedną

■ Tło

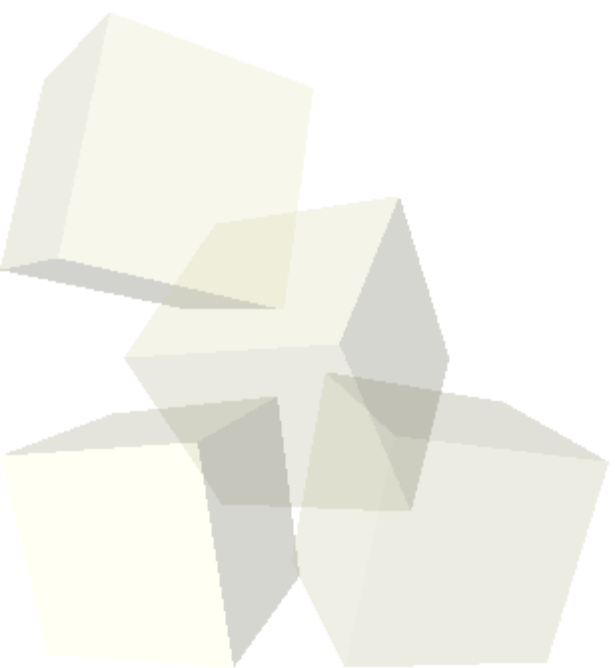
- ♦ Kolor – **background-color**
  - Wartości: kolor w postaci identycznej jak np. dla czcionek
- ♦ Tło obrazkowe – **background-image**

```
selektor { background-image: url (sciezka) }
```

- Wartości: ścieżka podawana względem dokumentu CSS
- ♦ Powtarzanie tła obrazkowego – **background-repeat**
  - Wartości: repeat - powtarzanie tła w obu kierunkach (domyślnie), repeat-x - powtarzanie tła tylko w kierunku poziomym, repeat-y - powtarzanie tła tylko w kierunku pionowym, no-repeat - brak powtarzania tła (zostanie wyświetlone jako pojedynczy obrazek)
- ♦ Pozycja – **background-position**
  - 1 wartość: center - obrazek na środku (w centrum), left - obrazek po lewej, right - po prawej, top - na górze, bottom - na dole, jednostka długości - odległość od lewej krawędzi
  - 2 wartości: left top, left bottom, right top, right bottom lub dwie jednostki długości, z których pierwsza oznacza odległość od lewej krawędzi, a druga - od górnej

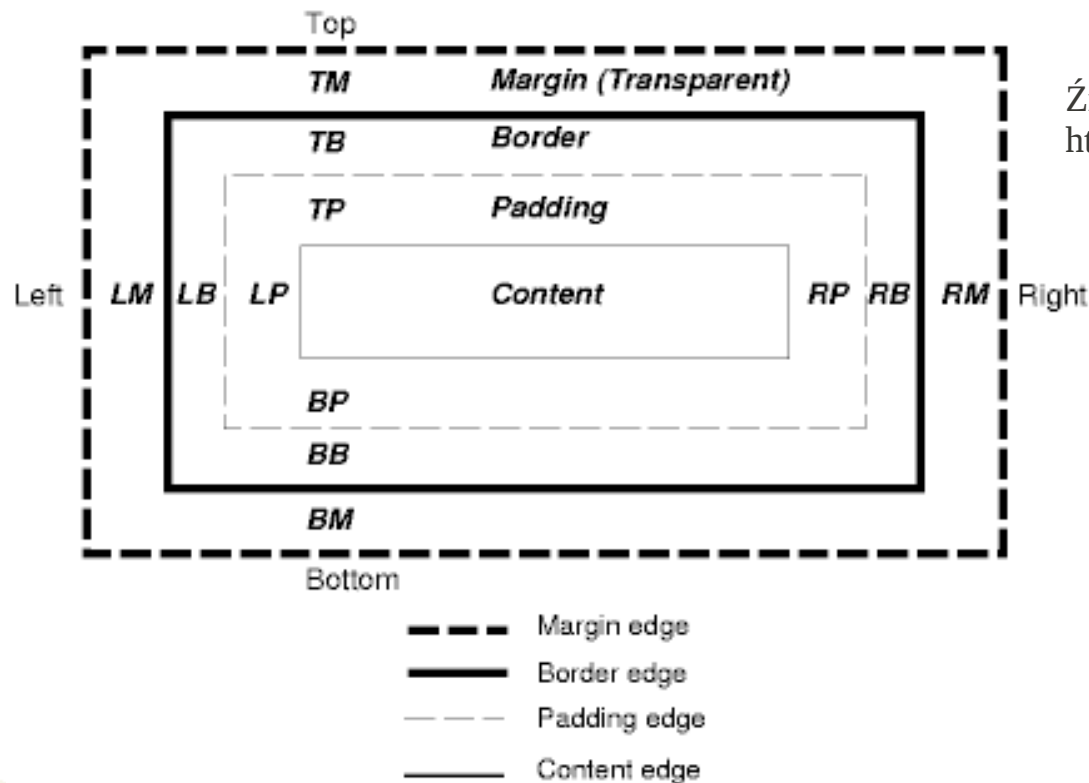

- Tło
  - ◆ Zaczepienie – **background-attachment**
    - Wartości: scroll - przewijanie tła (domyślnie), fixed - tło nieruchome
  - ◆ Atrybuty mieszane – **background**

Model pudełkowy

Źródło:

<http://www.w3.org/TR/CSS2/box.html#box-dimensions>

Każdy element składa się z czterech części (3 pierwsze opcjonalne):

- Margines (margin) – zawsze transparentny
- Obramowanie (border)
- Marginesy otaczające (padding)
- Zawartość (content)

Model pudełkowy - marginesy

- Właściwości marginesów:

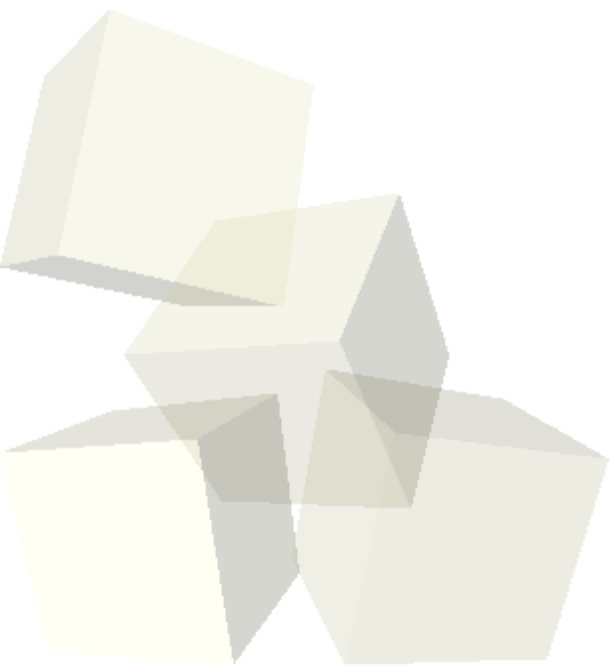
- ♦ margin-top, margin-bottom, margin-left, margin-right, margin

Wartości: wartość bezwzględna, procentowa lub auto.

- Właściwości marginesów otaczających:

- ♦ padding-top, padding-bottom, padding-left, padding-right, padding

Wartości: wartość bezwzględna lub procentowa.

Model pudełkowy - obramowanie

■ Szerokość:

- ♦ border-top-width, border-bottom-width, border-left-width, border-right-width, border-width

Wartości: thin, medium, thick lub wartość bezwzględna.

■ Kolor:

- ♦ border-top-color, border-bottom-color, border-left-color, border-right-color, border-color

Wartości: kolor

■ Styl:

- ♦ border-top-style, border-bottom-style, border-left-style, border-right-style, border-style

Wartości: none, solid, double (podwójna ciągła), dotted, dashed, groove, ridge, inset, outset.

■ Ogólne:

- ♦ border-top, border-bottom, border-left, border-right, border

- Właściwość ***display*** – określa sposób wyświetlania elementów;

Można zmieniać domyślny sposób wyświetlania dla wybranych elementów, np. nagłówki *h*x automatycznie są wyświetlane w nowej linii. Można to zmienić ustawiając parametr *display* np. na *inline*.

- none - element nie będzie wyświetlany
- block - element będzie wyświetlony w bloku (odstęp z góry i z dołu)
- inline - element będzie wyświetlony w linii (sąsiadująco z innymi)
- list-item - element wykazu: `<li>...</li>`
- marker - wyróżnik wykazu
- run-in (lub compact) - jeśli po elemencie następuje brat będący blokiem, element zostanie sformatowany jako "inline" (w linii) w ramach treści brata. W przeciwnym razie element zostanie sformatowany jako "block"
- inline-block - element zachowuje się podobnie jak element zastępowany
- table - tabela blokowa: `<table>...</table>`
- inline-table - tabela "inline": `<table>...</table>`
-

Właściwość *display*

cd.

- table-row-group - grupa wierszy tabeli: <tbody>...</tbody>
- table-header-group - nagłówek tabeli: <thead>...</thead>
- table-footer-group - stopka tabeli: <tfoot>...</tfoot>
- table-row - wiersz tabeli: <tr>...</tr>
- table-column-group - grupa kolumn tabeli: <colgroup>...</colgroup>
- table-column - kolumna tabeli: <col />
- table-cell - komórka tabeli: <td>...</td>, <th>...</th>
- table-caption - tytuł (podpis) tabeli: <caption>...</caption>

```
p      { display: block }
em     { display: inline }
li     { display: list-item }
img    { display: none }      /* Nie wyświetlaj obrazka */
```


■ Wartości

- `static` – przywraca normalne pozycjonowanie elementu
- `relative` – przesuwanie elementu w dowolną stronę względem jego położenia spoczynkowego
- `absolute` – umieszczanie elementu w określonym położeniu
- `fixed` – podobnie jak *absolute*;

```
selektor { position: relative; parametry }  
selektor { position: absolute; parametry }  
selektor { position: fixed; parametry }
```

Parametry:

- `left`: wartość - odległość od lewej krawędzi położenia spoczynkowego
- `right`: wartość - prawej
- `top`: wartość - od góry
- `bottom`: wartość - od dołu

Wartości mogą być ujemne. Można podawać kombinacje parametrów.

- Tworzymy listę zawierającą poszczególne składniki menu używając znacznika `<ul>`. Więcej zmian w dokumencie HTML nie dokonujemy.

```
<html>
  <head>
    <META HTTP-EQUIV="Content-type"
CONTENT="text/html; charset=ISO-8859-2">
  </head>

  <body>

    <ul>
      <li><a href="http://www.wp.pl">Wirtualna
Polska</a></li>
      <li><a href="http://www.onet.pl">Onet</a></li>
      <li><a href="http://wi.pb.edu.pl">Wydział
Informatyki PB </a></li>
      <li><a
href="http://www.linux.org">Linux</a></li>
      <li><a
href="http://pl.wikipedia.org">Wikipedia</a></li>
    </ul>
  </body>
</html>
```

- [Wirtualna Polska](http://www.wp.pl)
- [Onet](http://www.onet.pl)
- [Wydział Informatyki PB](http://wi.pb.edu.pl)
- [Linux](http://www.linux.org)
- [Wikipedia](http://pl.wikipedia.org)

Wynikiem jest
zwykła lista
nienumerowana

- Przedefiniowanie znacznika <ul> oraz <li> w CSS
  - ♦ Usunięcie znaku wypunktowania
  - ♦ Zlikwidowanie marginesów

```
ul, ul li {  
  display: block;  
  list-style: none;  
  margin: 0;  
  padding: 0;  
}
```

[Wirtualna Polska](#)
[Onet](#)
[Wydział Informatyki PB](#)
[Linux](#)
[Wikipedia](#)

- Przedefiniowanie <a> znajdującego się wewnątrz
  - ♦ Usunięcie podkreślenia
  - ♦ Określenie szerokości (np. 200 pikseli) – jest to obszar “klikania”

```
ul a {  
  display: block;  
  text-decoration: none;  
  width: 200px;  
}
```

[Wirtualna Polska](#)
[Onet](#)
[Wydział Informatyki PB](#)
[Linux](#)
[Wikipedia](#)

- Zmiana koloru tekstu

```
ul a {  
  display: block;  
  width: 200px;  
  text-decoration: none;  
  background-color: #F00;  
  color: #FFF;  
}
```

Wirtualna Polska
Onet
Wydział Informatyki PB
Linux
Wikipedia

- Dodanie obramowania (trzeba dodać koniecznie padding)

```
ul a {  
  display: block;  
  width: 200px;  
  text-decoration: none;  
  background-color: #F00;  
  color: #FFF;  
  padding: 1px;  
  border: 6px outset #0F0;  
}
```

Wirtualna Polska
Onet
Wydział Informatyki PB
Linux
Wikipedia

- Zmiana dekoracji dla linków odwiedzonych

```
ul a {  
  display: block;  
  width: 200px;  
  text-decoration: none;  
  background-color: #F00;  
  padding: 1px;  
  border: 6px outset #0F0;  
}  
  
ul a:link {  
  color: #000;  
}  
  
ul a:visited {  
  color: #555;  
}
```


- Zmiana dekoracji dla linków “najechanych” (hover)

```
ul a {
  display: block;
  width: 200px;
  text-decoration: none;
  background-color: #F00;
  padding: 1px;
  border: 6px outset #0F0;
}

ul a:link {
  color: #000;
}

ul a:visited {
  color: #555;
}

ul a:hover {
  border: inset #0A0;
  padding: 4px 2px 2px 1px;
  width: 198px.
}
```


MENU Poziome w CSS

- ♦ Zmiana display na *inline*

Wirtualna Polska

Onet

Wydział Informatyki PB

Linux

Wikipedia

```
ul, ul li {
  display: block;
  list-style: none;
  margin: 0;
  padding: 0;
}

ul li {
  display: inline;
  width: 200px;
  text-decoration: none;
  background-color: #F00;
  padding: 1px;
  border: 6px outset #0F0;
  white-space: nowrap; /*zeby
przełamanie występowało tylko
pomiędzy elementami, a nie
wewnątrz nich*/
  /* float: left */
}
```

Skąd biorą się te przerwy pomiędzy elementami?

Elementy inline traktowane są jako tekst, a więc każdy znak końca linii, występujący w dokumencie HTML, występujący pomiędzy znacznikiem zamykającym `</li>` oraz kolejnym `<li>` jest zamieniany na spację.

Jak zlikwidować?

`</li><li>` lub `float:left`

Szablony stron z wykorzyst. DIV

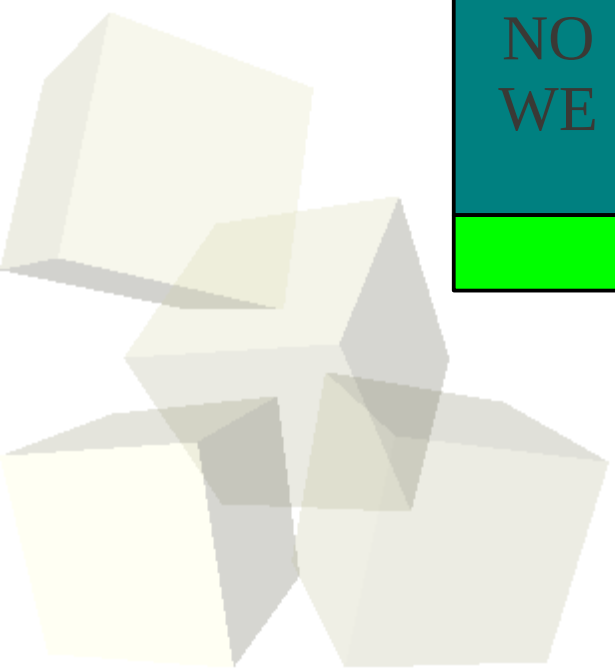
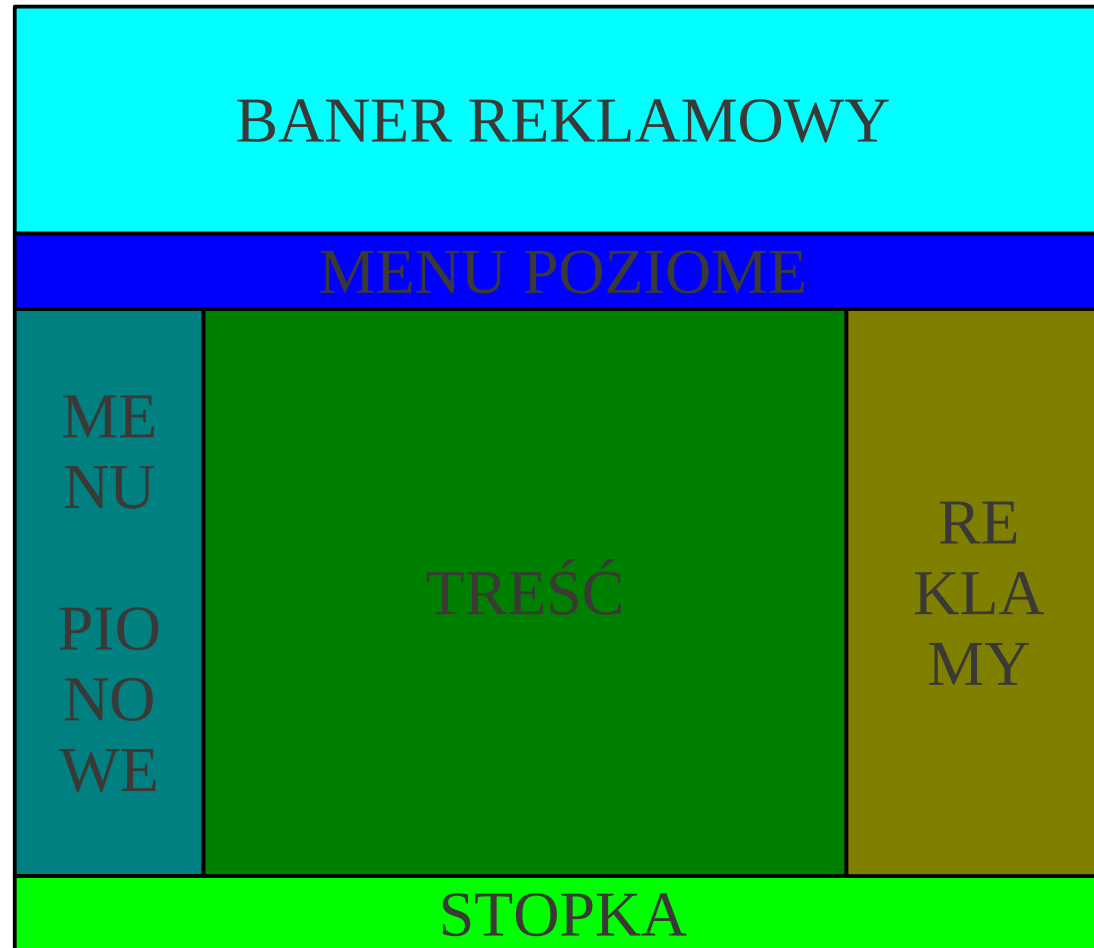
Dlaczego szablony oparte o DIV są lepsze od tych opartych na tabelach?

- Możliwość tworzenia skórek, np. z okazji różnego rodzaju świąt
- Łatwość przemieszczanie elementów składowych strony, np. zamiana kolumn z lewej na prawą lub dodanie/usunięcie kolumny.
- Dopracowane elementy DIV mogą być wykorzystywane przy budowie kolejnych witryn.
- Łatwość tworzenie innych wersji dla urządzeń przenośnych (palmtopy, komórki).
- W prosty sposób można przygotować format wydruku strony.
- Mniejsza objętość serwisu co skraca czas jego ładowania.

Co chcemy osiągnąć

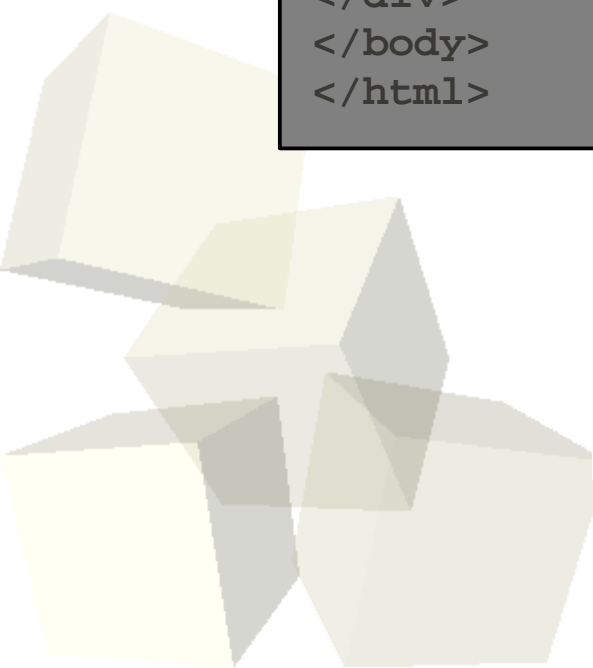

DIV - dokument HTML

```
<html>
<head>
<META HTTP-EQUIV="Content-type" CONTENT="text/html;
charset=ISO-8859-2">
</head>

<body>
<div id="MAIN">
  <div id="BANER_REKLAMOWY">Super reklamy</div>
  <div id="MENU_POZIOME">Menu poziome</div>
  <div id="MENU_PIONOWE">Menu pionowe</div>
  <div id="TRESC">Bardzo ciekawa treść serwisu</div>
  <div id="STOPKA">Stopka</div>
</div>
</body>
</html>
```

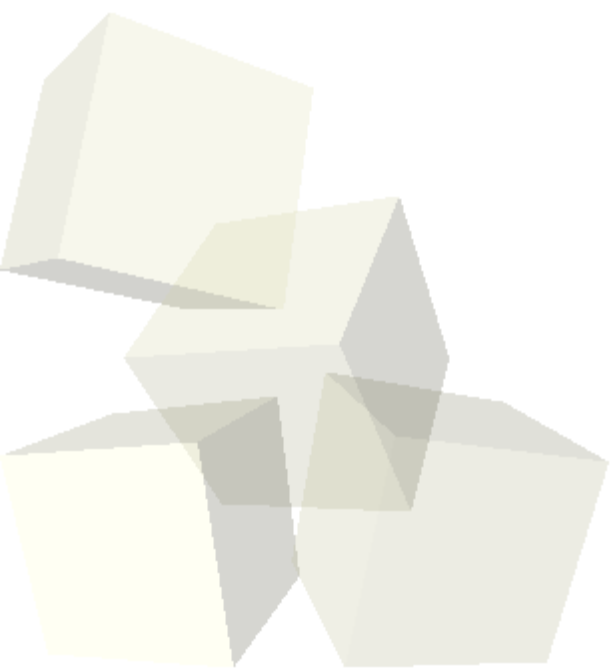

Super reklamy
Menu poziome
Menu pionowe
Bardzo ciekawa treść serwisu
Stopka

- Ustawienie domyślnego tła, koloru tekstu, marginesu itd.

```
html, body {  
  background-color: #fff;  
  color: #000;  
  margin-top: 10px;  
  padding: 0;  
}
```


- Ustawienie parametrów dla kontenera DIV-ów
Np. optymalizacja strony dla rozdzielczości 800x600, wyśrodkowana, z domyślnym jasnoszarym tłem

```
#main {  
  background-color: #eee;  
  width: 780px;  
  margin:auto;  
}
```


Baner reklamowy

- Baner z odnośnikiem na stronę Wydziału Informatyki PB o wysokości 150px – dodanie linka do div-a w dokumencie HTML

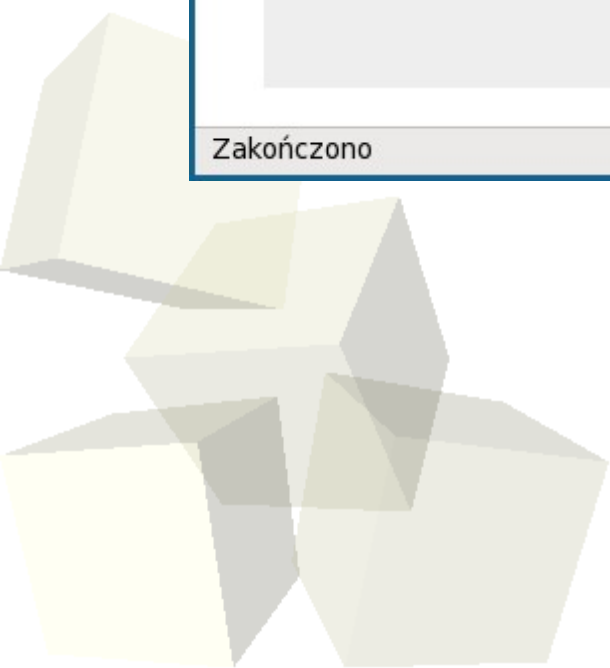
```
<div id="BANER_REKLAMOWY"><a href="http://wi.pb.edu.pl">Super reklamy</a> </div>
```

- Wstawienie obrazka o nazwie wipb.png, ustalenie wysokości na 150px
- Dodatkowo na cały obszar obrazka rozciągamy znacznik <a>

```
#BANER_REKLAMOWY a {  
    display:block;  
    height: 150px;  
}  
  
#BANER_REKLAMOWY {  
    background-image: url(wipb.png);  
    height: 150px;  
}
```


Baner reklamowy

Menu poziome

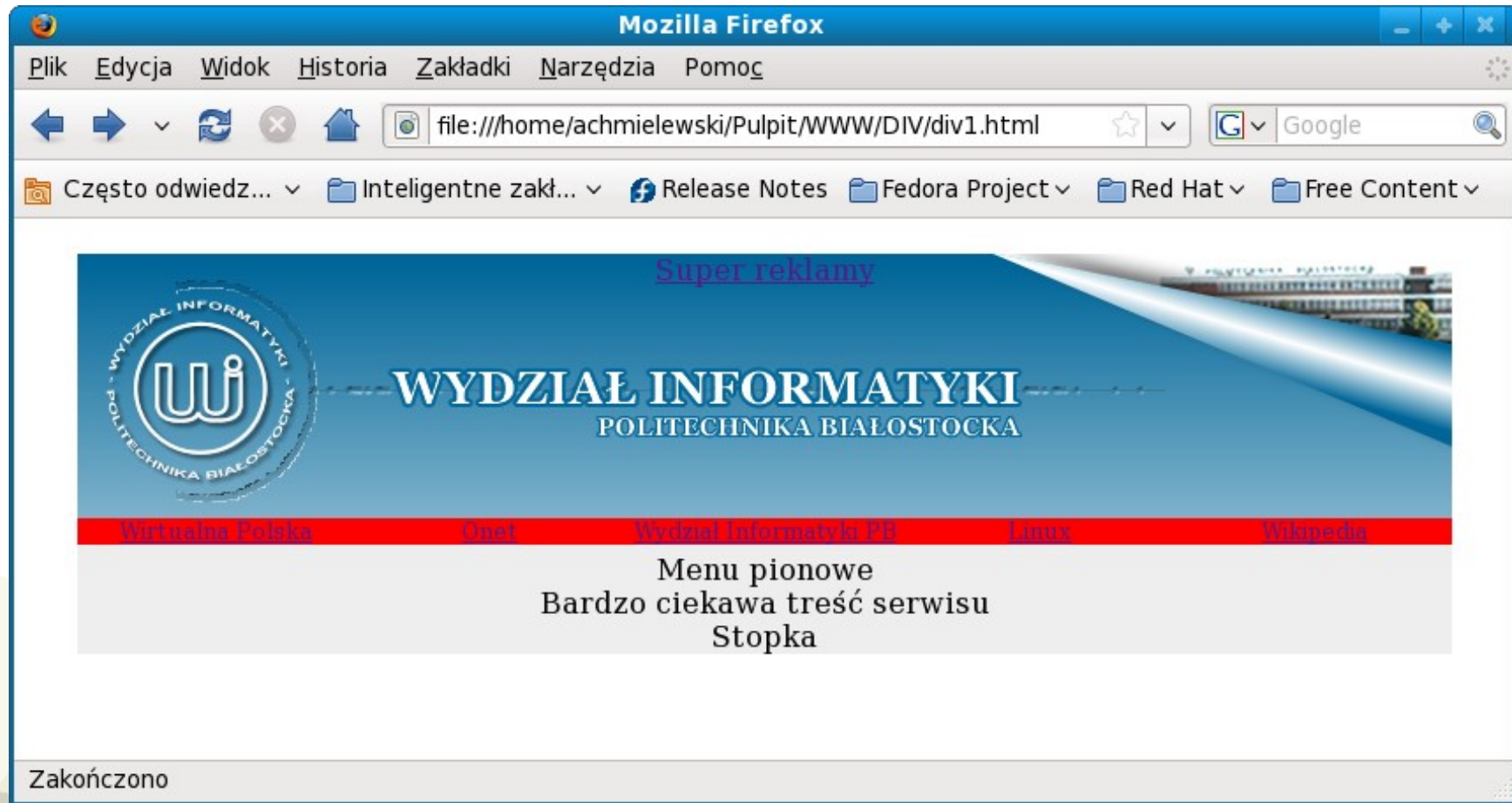
```
<div id="MENU_POZIOME"><ul>
<li><a href="http://www.wp.pl">Wirtualna Polska</a></li>
<li><a href="http://www.onet.pl">Onet</a></li>
<li><a href="http://wi.pb.edu.pl">Wydział Informatyki PB</a></li>
<li><a href="http://www.linux.org">Linux</a></li>
<li><a href="http://pl.wikipedia.org">Wikipedia</a></li>
</ul></div>
```

```
ul, ul li {
  display: block;
  list-style: none;
  margin: 0;
  padding: 0; }

#MENU_POZIOME ul li {
  display: inline;
  width: 156px;
  text-decoration: none;
  background-color: #F00;
  white-space: nowrap; float: left; }

#MENU_POZIOME ul a {
  display: block;
  width: 156px; }
```

Menu poziome

Menu pionowe

```
<div id="MENU_POZIOME"><ul>
<li><a href="http://www.wp.pl">Wirtualna Polska</a></li>
<li><a href="http://www.onet.pl">Onet</a></li>
<li><a href="http://wi.pb.edu.pl">Wydział Informatyki PB</a></li>
<li><a href="http://www.linux.org">Linux</a></li>
<li><a href="http://pl.wikipedia.org">Wikipedia</a></li>
</ul></div>
```

```
#MENU_PIONOWE ul li {
  display: block;
  width: 150px;
  height: 30px;
  text-decoration: none;
  padding: 1px;
  border: 1px outset #0F0;
  white-space: nowrap;
  float: left;
}
```

```
#MENU_PIONOWE ul a {
  display: block;
  width: 150px;
  color: 000;
}
```

```
#MENU_PIONOWE {
  width: 150px;
  font-size: 10pt;
  float: left;
  overflow: hidden;
  background-color: #ccc;
}
```


Menu pionowe

Mozilla Firefox

Plik Edycja Widok Historia Zakładki Narzędzia Pomoc

file:///home/achmielewski/Pulpit/WWW/DIV/div1.html

Często odwiedz... Inteligentne zakł... Release Notes Fedora Project Red Hat Free Content

[Super reklamy](#)

WYDZIAŁ INFORMATYKI
POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA

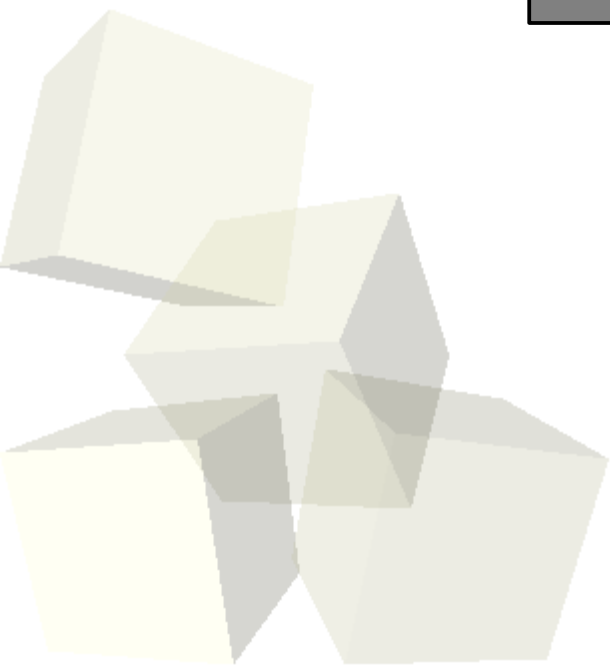
Wirtualna Polska	Onet	Wydział Informatyki PE	Linux	Wikipedia
Wirtualna Polska	Bardzo ciekawa treść serwisu			
Onet	Stopka			
Wydział Informatyki				
Linux				
Wikipedia				

Zakończono


```
<div id="TRESC">  
    Historia PB  
</div>
```

```
#TRESC {  
    width: 630px;  
    float: left;  
    overflow: hidden;  
    background-color: #fff;  
}
```


Mozilla Firefox

Plik Edycja Widok Historia Zakładki Narzędzia Pomoc

file:///home/achmielewski/Pulpit/WWW/DIV/div1.html

Często odwiedz... Inteligentne zakł... Release Notes Fedora Project Red Hat Free Content

Super reklamy

WYDZIAŁ INFORMATYKI

POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA

Wirtualna Polska	Onet	Wydział Informatyki FB	Linux	Wikipedia
Wirtualna Polska	POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA Największa uczelnia techniczna w regionie Politechnika jest Uczelnią, która daje specjalistyczne wykształcenie. Nasi absolwenci są poszukiwani na rynkach pracy w Białymstoku, w Polsce i Europie. Mamy 58-letnią tradycję, z której jesteśmy bardzo dumni.			
Onet	Wykształciliśmy tysiące studentów, którzy podtrzymują z nami kontakt i dzielą się swoimi sukcesami. Rektorem Politechniki Białostockiej od 2008 r. jest prof. dr hab. inż. Tadeusz Citko. Mamy 8 wydziałów, w tym 2 zamiejscowe. Studiuje u nas ponad 13 tysięcy studentów, zatrudnionych jest ok. 800 nauczycieli akademickich. Prowadzimy studia w systemie trójstopniowym, wyznaczonym przez Unię Europejską (studia I, II i III stopnia). Zapraszamy na studia I stopnia (3-letnie dają licencjat, 3,5 oraz 4,5-letnie dają tytuł inżyniera) i II stopnia (1,5 i 2 letnie dają tytuł magistra). Dla tych, którzy chcą rozwijać się naukowo proponujemy studia doktoranckie na Wydziale Elektrycznym i Wydziale Mechanicznym (studia III stopnia, dzienne, 4-letnie dają tytuł doktora). Zachęcamy do korzystania z programu wymiany studenckiej Erasmus - wyjazdu na semestr lub dwa do jednego z 17 krajów świata, na jedną z zagranicznych uczelni, z którymi współpracujemy.			
Wydział Informatyki	Stopka			
Linux				
Wikipedia				

Zakończono


```
#STOPKA {
clear: both;
width: 100%;

background-
color:
yellow;
}
```

Width 100% nie jest obowiązkowe

clear: both – wyczyszczenia przylegania do lewej strony, głównie ze względu na środkowy element.

Super reklamy

WYDZIAŁ INFORMATYKI
POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA

Wirtualna Polska	Onet	Wydział Informatyki PR	Linux	Wikipedia
Wirtualna Polska	POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA Największa uczelnia techniczna w regionie Politechnika jest Uczelnią, która daje specjalistyczne wykształcenie. Nasi absolwenci są poszukiwani na rynkach pracy w Białymstoku, w Polsce i Europie. Mamy 58-letnią tradycję, z której jesteśmy bardzo dumni.			
Onet	Wykształciliśmy tysiące studentów, którzy podtrzymują z nami kontakt i dzielą się swoimi sukcesami. Rektorem Politechniki Białostockiej od 2008 r. jest prof. dr hab. inż. Tadeusz Citko. Mamy 8 wydziałów, w tym 2 zamiejscowe. Studiuje u nas ponad 13 tysięcy studentów, zatrudnionych jest ok. 800 nauczycieli akademickich. Prowadzimy studia w systemie trójstopniowym, wyznaczonym przez Unię Europejską (studia I, II i III stopnia). Zapraszamy na studia I stopnia (3-letnie dają licencjat, 3,5 oraz 4,5-letnie dają tytuł inżyniera) i II stopnia (1,5 i 2 letnie dają tytuł magistra). Dla tych, którzy chcą rozwijać się naukowo proponujemy studia doktoranckie na Wydziale Elektrycznym i Wydziale Mechanicznym (studia III stopnia, dzienne, 4-letnie dają tytuł doktora). Zachęcamy do korzystania z programu wymiany studenckiej Erasmus - wyjazdu na semestr lub dwa do jednego z 17 krajów świata, na jedną z zagranicznych uczelni, z którymi współpracujemy.			
Wydział Informatyki				
Linux				
Wikipedia				

Stopka

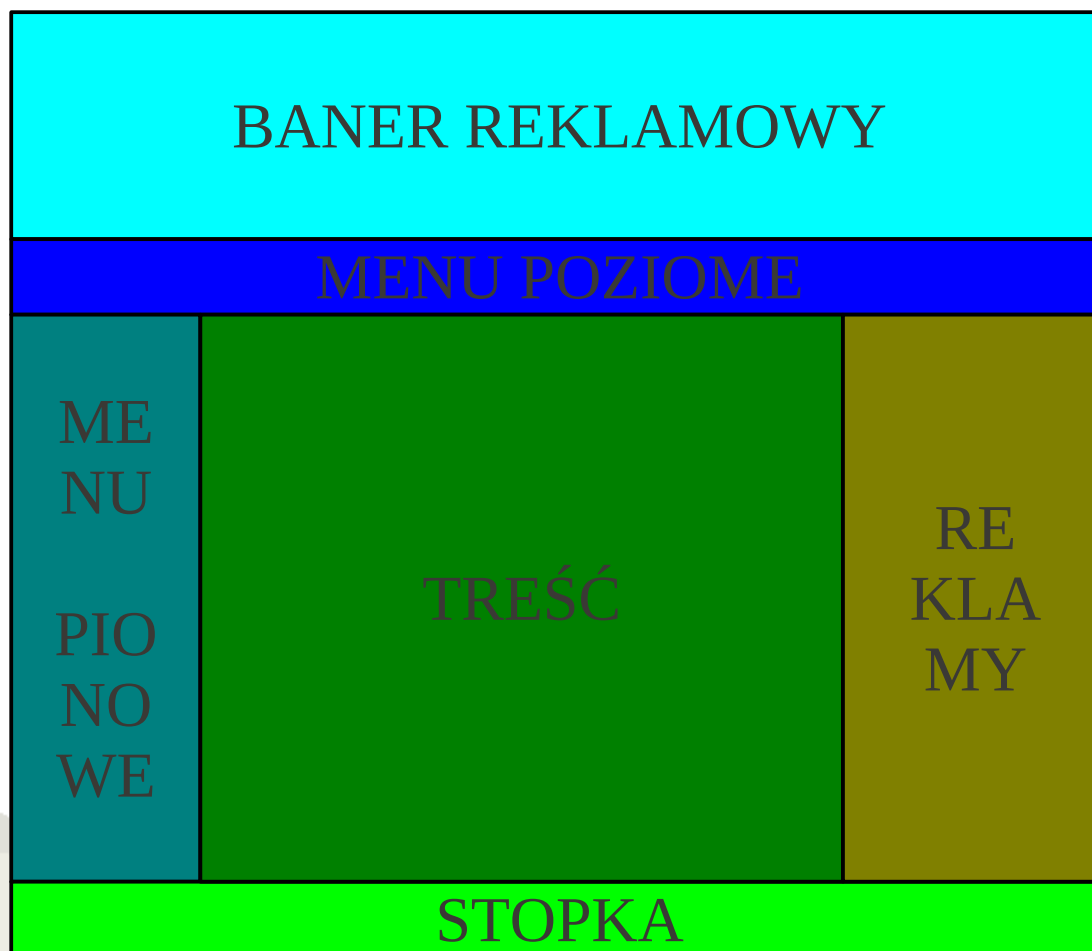
Zakończono

O czymś zapomnieliśmy?

Zapomnieliśmy o dodaniu obszaru z reklamami z prawej strony !!!!

W przypadku szablonu opartego o tabele, byłoby to dosyć skomplikowane zadanie.

- W dokumencie HTML dodajemy element DIV (pomiędzy TRESC a STOPKA)

```
<div id="REKLAMY">Reklamy</div>
```

- W CCS dodajemy formatowanie
Należy pamiętać o zredukowaniu szerokości "TRESC" o szerokość "REKLAMY"

```
#REKLAMY {  
  background-color: orange;  
  width: 100px;  
  float: right;  
}
```

Mozilla Firefox

Plik Edycja Widok Historia Zakładki Narzędzia Pomoc

file:///home/achmielewski/Pulpit/WWW/DIV/div1.html

Często odwiedz... Inteligentne zakł... Release Notes Fedora Project Red Hat Free Content

WYDZIAŁ INFORMATYKI POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA

[Wirtualna Polska](#) [Onet](#) [Wydział Informatyki PB](#) [Linux](#) [Wikipedia](#)

[Wirtualna Polska](#) POLITECHNIKA BIAŁOSTOCKA Największa uczelnia techniczna w regionie Politechnika jest Uczelnią, która daje specjalistyczne wykształcenie. Nasi absolwenci są poszukiwani na rynkach pracy w Białymstoku, w Polsce i Europie. Mamy 58-letnią tradycję, z której jesteśmy bardzo dumni. Wykształciliśmy tysiące studentów, którzy podtrzymują z nami kontakt i dzielą się swoimi sukcesami. Rektorem Politechniki Białostockiej od 2008 r. jest prof. dr hab. inż. Tadeusz Citko. Mamy 8 wydziałów, w tym 2 zamiejscowe. Studiuje u nas ponad 13 tysięcy studentów, zatrudnionych jest ok. 800 nauczycieli akademickich. Prowadzimy studia w systemie trójstopniowym, wyznaczonym przez Unię Europejską (studia I, II i III stopnia). Zapraszamy na studia I stopnia (3-letnie dają licencjat, 3,5 oraz 4,5-letnie dają tytuł inżyniera) i II stopnia (1,5 i 2 letnie dają tytuł magistra). Dla tych, którzy chcą rozwijać się naukowo proponujemy studia doktoranckie na Wydziale Elektrycznym i Wydziale Mechanicznym (studia III stopnia, dzienne, 4-letnie dają tytuł doktora). Zachęcamy do korzystania z programu wymiany studenckiej Erasmus - wyjazdu na semestr lub dwa do jednego z 17 krajów świata, na jedną z zagranicznych uczelni, z którymi współpracujemy.

Stopka

Zakończono